

Asia: VN/23332/2026

Työ- ja elinkeinoministeriön lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi datakeskusrekisteristä

Lausunnonantajan lausunto

Soveltamisala: 0,5 megawatin raja-arvo ja turvallisuuspoikkeus (1 §)

Suomen luonnonsuojeluliiton mielestä 0,5 megawatin raja on sinänsä perusteltu. Asiassa on otettava huomioon myös mahdollinen hankkeen ”splittaaminen” moneen osaan (esimerkiksi että konehallit ilmoitettaisiin erikseen) ilmoitusrajan alittamiseksi – ja sen ehkäiseminen.

Ilmoitusvelvollisuuden ajankohta (5 §)

Yleisesti ottaen mitä aiemmin, sen parempi. Ilmoitusta voi aina matkan varrella täydentää.

Ilmoituksen yhteydessä toimitettavat tiedot sekä tietojen toimittamisesta poikkeaminen (6 §)

Energian ja varavoiman lähde sekä tieto siitä miten ja milloin laitos liityisi sähköverkkoon ovat erittäin tärkeitä tietoja.

Vastaavasti hukkalämmön käsittely olisi tärkeä lisätieto (hyödynnetäänkö se asutuksessa tai teollisuudessa vai menisikö se ilmaan tai veteen).

Tieto mahdollisen ympäristövaikusten arvioinnin ja ympäristöllisten lupahakemusten ajoituksesta olisi tärkeä.

Tieto luontovaikutuksista (esimerkiksi rakennetaanko valmiiseen teollisuushalliin, kaavoitetulle teollisuusalueelle vai metsäkatoa aiheuttaen metsään) ja mahdollisista ekologisen kompensaation suunnitelmista olisi hyväksi.

Muutoksista ilmoittaminen ja muutosilmoitusten ajankohta (7 §)

Myös ympäristövaikutusten olennaisista muutoksista olisi syytä ilmoittaa.

Huoltovarmuuskeskuksen tiedonsaantioikeus, tietojenantovelvollisuus ja tietojen luovuttaminen (10, 11 ja 12 §)

Luonnonsuojeluliitto esittää, että lakiin lisätään yleisön tiedonsaantioikeus. Datakeskuksiin liittyy ympäristön kannalta merkittäviä asioita. Siksi asiassa tulee ottaa huomioon myös kansalaisten ympäristöoikeudet (perustuslain 20 § ja Århusin yleissopimus). Jos kaikkia tietoja ei katsottaisi mahdolliseksi julkistaa esimerkiksi tietokannassa, ympäristön kannalta tärkeät tiedot tulee sellaisiksi säätää. Kerran vuodessa tehtävä katsaus ei riitä.

Voimaantulon ajankohta sekä siirtymäaika rakentamisvaiheessa ja toiminnassa olevien datakeskusten osalta (15 §)

Siirtymäaika voisi olla lyhyempikin, riippuen toki minä päivänä eduskunta saa lain hyväksyttyä.

Huoltovarmuuskeskuksen tehtävä ja sen resursointi

On tärkeää, että viranomaisen voimavarat turvataan riittävillä ilmoitusmaksuillakin.

Muut esitystä koskevat huomiot

On tärkeää sanktioida tietojen luovuttamisen laiminlyönti riittävästi, jotta rekisteri otettaisiin riittävällä vakavuudella.

Rekisterin lisäksi datakeskuksille tarvitaan myös strategiaa ja laeissa säädettyjä ohjauskeinoja, jotta niiden sijoittelua sekä ympäristöongelmia voitaisiin hallita.

Luonnonsuojeluliitto on esittänyt valtioneuvostolle heinäkuussa datakeskuksille alueidenkäyttölakiin tuuli- ja aurinkovoimaloiden kaltaisia omia sisältövaatimuksia. Lisäksi niistä tulisi säätää yva-lain hankeluettelossa, koska nyt käytäntö vaihtelee tapauskohtaisen harkinnan mukaan. Myöhemmin on tullut esiin myös tarve siitä, että rikoslain 48:1 §:ssä pitäisi säätää myös yva-lain rikkomisen rangaistavaksi. Muitakin ohjauskeinoja tulemme esittämään myöhemmin.

Lisätietoja: toiminnanjohtaja Tapani Veistola, p. 0400 615 530, tapani.veistola@sl.fi

SUOMEN LUONNONSUOJELULIITTO RY

Toimeksi saaneena

Tapani Veistola

toiminnanjohtaja

Veistola Tapani
SLL